

Loopbaanperspectief: wordt Zeus in negen stappen!

Beleidsadviseur Martin Reekers rekent af met middelmaat en bescheidenheid

In loopbaanadviesing is het vaak de kunst anderen te helpen nieuwe perspectieven op hun loopbaan te ontwikkelen en hen de betrekkelijkheid van hun remmende gedachten te laten inzien. In dit artikel worden minder gebruikelijke loopbaanperspectieven beschreven. Beleidsadviseur Martin Reekers zet u als begeleider aan het denken over onnodige en valse bescheidenheid. Durf te excelleren, in het belang van zelf en bovenal dat van uw cliënt.

HOE WILLEN WE INNOVATIEF ZIJN ALS MENSEN FUNCTIONEREN MET ÉÉN VOET OP DE REM?

'In Nederland mag je je loopbaan niet boven het moederschootje uitsteken is de generatieplaat als iemand een uitzonderlijke prestatie levert. Kennelijk is het verboden te excelleren en veroordelen we elkaar tot middelmaat en grijsheid. Ook eigenlijk, want innovatiekracht wordt alom van belang gezocht voor een land als Nederland. Maar...hoe willen we innovatief zijn als we mensen vooral leren te functioneren met één voet op de rem? Reken af met bescheidenheid. Wat kan u helpen uw loopbaan op een andere manier te bekijken? Waar bent u Zeus in? Ontdek het aan de hand van acht mentale gymnastische oefeningen en één finale test:

1. Vang je wildste droom

In Nederland kennen wij geen equivalent van 'the American dream' en de uitdrukking 'Dromen zijn bedrog' spoot niet aan tot fantasieren. Een droom herbergt wensen die we graag zouden realiseren. Het gebrek aan realisatie ervan weerhoudt ons vaak deze nu te jagen. Maar geen enkele

droom is realistisch in het begin. Logisch ook. Een droom gaat over wat je nog moet realiseren. Daarvoor heb je misschien nog wel een lange weg te gaan. Als u uw droom volgt, zou die wel eens gaanderweg concreter en reëler kunnen worden. Veel mensen kiezen te rationeel voor opleiding en beroep. Ze kiezen in banen terecht die ze wel aankunnen, maar waarin ze niet kunnen zijn wie ze zijn. 'Lieve koelejes worden niet gehaald', zeggen we dan. Ondertussen wil dricksart van ons liever ander werk doen! (De Volkskrant, 15 juni 2007).

Wat als u uw wildste droom najaagt? Wat hebt u te verliezen? Verlies zelf in ongebreidelde dromen. De knacht die daarvan kan uitgaan is groot. Maar... u moet wel durven.

2. Versta het 'Toeval'

Loopbaan- en carriëerplanningen worden vaak verstoord door de realiteit. Zelfs onze meest simpele plannen kunnen door onvoorspelbare gebeurtenissen volledig anders uitpakken. Het leven gebeurt met elkaar van toevalligheden.

Kramboltz en Levin (2004) gebruiken het begrip 'happenstance' om er het vernemen mee aan te duiden waarmee wij het toeval ten volle ervaren en benutten. Het toeval laat zich niet temmen door het stellen van doelen en het plannen van de weg er naartoe. Het toeval verslaat u alleen door het niet gebruikmaking van zijn eigen gewicht ten val te brengen. Het is als met veldwaken tijdens een boswandeling. Verdwalen kan alleen als je gepland hebt op een bepaalde plek te komen. Je bent zo druk met het vinden van de weg die je plande, dat je geen oog meer hebt voor de schoonheid die de toevallige situatie je biedt.

Wat als u zou genieten van wat het bos u biedt op de plek waar u zich bevindt? U ziet misschien wel veel mooiere plekjes dan anders. Kijk eens om u heen en vraag u af welke elementen uit uw droom u al ziet.

3. Tover met perspectieven.

Een toevallig perspectief houdt in dat u zich realiseert dat uw werkelijkheid een constructie van uzelf is om de wereld om u heen te kunnen begrijpen. In 'Doe maar gewoon, dan doe je al gek genoeg' ligt een soort collectieve kernovertuiging besloten. Ook is het dansen van de loopbaan zijn er een aantal die u bekend zullen voorkomen.

- Weten is het zweet des aanschijns
- Hoera, het is weer weekend
- Ik spaar om korter te kunnen werken
- Ik leef van vakantie tot vakantie

Het lijkt er op deze manier op dat werk iets vreemdlijks is. Toegegeven, werk is niet altijd leuk. Realiseer u dat het 'Grote Genieten' u overal ten deel kan vallen en niet alleen in uw hobby, uw vakantie of uw pensioen. Het is de moeite

waard het 'Grote Genieten' ook in uw werk te realiseren. We praten over werknemers als 'human capital' alsof mensen vervangbare machines zijn. Dat is onzin. Beroepskennis en vaardigheden zijn vervangbaar. Door wie u bent en wat uw unieke drijfveren zijn, wordt u uw beroepskennis en vaardigheden aan zoals alleen u dat kunt. Wij leven in een tijd waarin je vrijwel alles kunt leren. U kunt uw eigen unieke zelf dus naar hartenlust ventileren.

Hier volgt een aantal ongebruikelijke uitspraken over loopbaan en werk. Schenk extra aandacht aan degenen die u het meest iriteren, dat zijn misschien wel de echte toevalligheidsgevallen:

- Mijn werk is het beste wat mij kon overkomen
- Vakanties zijn hinderlijke onderbrekingen van mijn werkpassie
- Als ik kan, werk ik door tot mijn zeventigste!
- Werkdagen zijn er om overschreden te worden
- Werk is geen verstandshandje, maar een romantische partnerknaag

Verzin zelf ook eens een aantal irritante perspectieven. Misschien vindt u een perspectief dat zo irritant is dat die u inspireert.

4. Versta de kunst van het niksken

We leven in een land waar de arbeidproductiviteit voortdurend stijgt. 'Druk, druk, druk' roepen we tegen elkaar. Ook privé hebben we het vaak druk, want 'ledigheid is des daveles oorkussen'. Maar is het u wel eens overvallen dat goede ideeën u juist invallen op onverwachte momenten? Tijdens een korte fietstocht bijvoorbeeld die even die ruimte in het denken schept die nodig is om plaats te maken voor een nieuwe idee. Ga eens op zoek naar momenten waar verbeelding de realiteit met een bundeltje op de finish verslaat.

WAT HEBT U TE VERLIEZEN ALS U UW WILDSTE DROOM NAJAAGT?

WAT WAS UW VRAAG OOK WEER?

5. Versta de kunst het wiel opnieuw uit te vinden.

Er wordt wel gezegd dat je het wiel niet opnieuw moet uitvinden. Klopt dat wel? Aan het product wiel ging een heel denkproces vooraf. Wil u zich de uitvinding eigen maken, dan zult u het wiel dus juist wel opnieuw moeten uitvinden. U vindt dan iets wat er nog niet is: uw denkproces naar uw eigen wiel. Dat kan leiden tot nog meer mooie uitvindingen! Het uitvinden van uw loopbaan bijvoorbeeld. U leest in dit artikel dan ook eerder vragen dan antwoorden. Een vraag is dynamisch, want die start je denkproces. Een antwoord is statisch en ontsteert je de lust tot denken. Mulisch zei eens in een interview: 'Die vraag is te mooi om niet een antwoord te bederven.' Vragen kunnen u inspireren uw loopbaan steeds opnieuw uit te vinden. Wat was uw vraag ook weer?

6. Nar-atief, de kunst om te lachen om jezelf.

Nar-atief betekent: 'Op de manier van een verhaal'. Met Nar-atief daarentegen doelen we op het verhaal van de nar. Hij spint de straffeolste waarheden die de vorst liever niet wilde horen of het jaait spottend de zelfkant van gebaarnissen zien. De loopbaan als subjectief verhaal laten vertellen is een beroemde methode (Van Huijgevoert c.a. 2006). Vanaf de zierewijze van de nar wordt daar veel spanning. Dan draait u het perspectief zo dat het op de lachspieren werkt, bijvoorbeeld door grove overdrijving of uderstatements. Humor om afstand tot uw eigen denken en handelen te ontwikkelen, zelf te relativiseren en onkwetsbaar te zijn voor wat anderen van u vinden. Wat is de belachelijke kant aan uw kernkwaliteiten? U kunt er ook een spel van maken door met twee anderen te brainstormen over hoe u elkaars typerende manier van doen het best met een grap kunt kwetsen. Bied tegem elkaar op en maak het steeds graker. Zodra u er zelf hard om kunt lachen, dan heeft u deze kunst onder de knie.

7. Gooi alle remmen los...

Ik mens heeft vooringenen standpunten over zichzelf. We hebben het al gehad over kernovertuigingen over werk en loopbaan. Hier gaat het om de eigen kernovertuigingen die u afstemmen: (Spijkerman 2006)

- Ik ben nu eenmaal geen grater
- Ik ben een doener en geen denker
- Ik ben een piekje onordelijk
- Ik ben nu eenmaal onordelijk, omdat ik creatief ben
- Naar mij wordt toch niet geluisterd

Deze gedachten worden remmend als u die tot algemene waarheid verhaalt. Welke remmende gedachten heeft u? Probeer de speld eens te vinden die u tussen de o zo skatende redenering van uzelf over uzelf kunt krijgen. Is het altijd, in alle situaties, maar wat ik over mezelf beweer? Welk gedrag zou me meer opleveren? Gooi los die remmen!

8. Reken af met zelfingenomenheid.

Sommige mensen hebben het erg met zichzelf getroffen. Dan is er sprake van een bekennende godacht. IJdelheid en zelf onoverwinnelijk achten verminderen uw zicht op uzelf. De knacht van het kennen en erkennen van uw eigen zwakte maakt u sterk. U kunt hier achterkomen door naar situaties te kijken waarin uw knacht tegen u werkt. Ontwikkel nog voor situaties waarin uw knacht ontstaat in een zwakte. Situaties waarin uw kwaliteiten door de inzet van teveel van het goede een valkuil worden. (Ohran 2006)

De finale test: de schaamte voorbij

Als u afgerekend heeft met bescheidenheid, ongebreidelde durf te dromen, oog heeft voor het toeval, het wiel opnieuw durft uit te vinden en kunt niksken als u het druk heeft. Als zelfingenomenheid u vreemd is, u kunt spotten met uzelf en alle remmen moeiteloos losgooien, dan bent u klaar voor de finale test.

Ga voor de spiegel staan. Kijk uzelf recht in de ogen en zeg met luide stem: "Waar ik in excelleer is..."

Dat voelt misschien glanzend. Kijk eens hoe vaak u het moet herhalen voor de glorie verdwijnt. Overtuig uzelf. Het overtuigen van anderen is daarna een peulenschil.

